Education Strategies in Medical Sciences
2017;10(2): 133-140
www.edcbmj.ir
Original Article
Farname Inc.

The Assesment of Nursery and Midwifery Graduate Student Self Evaluation

Mohammad Reza Yousefzadeh Chosary

Department of Education, Faculty of Humanities, Buali Sina University, Hamedan, Iran

Article Information

Article history:

Received: 2017/02/08
Accepted: 2017/05/07
Available online: 2017/05/07

EDCBMJ 2017; 10(2): 133-140

Corresponding author at:

MohammadReza Yousefzadeh Chosary
Department of Education, Faculty of Humanities, Buali Sina University, Hamedan, Iran

Tel:
+989111340984

Email:
fuman47@gmail.com

Abstract

Background and Aims: Self-assessment is the lost ring of all educational system and the most important tool of continuous improvement.this study aimed to evaluate the self assessment of different master degree students.

Methods: The study is a descriptive survey. The statistical population (N=89) were included all graduate student of midwifery and nursury college student of hamedan medical university in 2015-2016 and 2016-2017 academic year. Using ratio stratifed sampling method 73 students were selected as study sample. The data gathering instrument were student self-assessment researcher made questionnaire that its validity reported as acceptable by experts and its reliability using alpha cronbach coefficient computed equal to./83. To analyze the data, descriptive statistics and t-test and Friedman rank test was used.

Results: Research findings showed that the self-assessment components are self initiation,self independent, responsibility, self monitoring and self reporting .The students self-assessment components average were as following: Self-initiated (3/12), responsibility (3/55), independence (3/87), self-monitoring (3/02) and self report (4/12) and the Total average of Self-assessment were(3/53) and there was no significant difference between girl and boys student amount of self evaluation.

Conclusion: In order to internalize and improve student self assessment, it is recommended to provide appropriate mechanisms to encourage teachers to use interactive and non-interventional teaching styles in the process of teaching and learning.

KeyWords: Self-assessment,Components, Nursery graduate students

Copyright © 2017 Education Strategies in Medical Sciences. All rights reserved.

How to cite this article:

Yousefzadeh Chosary MR. The Assesment of Nursery and Midwifery Graduate Student Self Evaluation. Educ Strategy Med Sci. 2017; 10 (2) : 133-140

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-10-13]

دوماهنامه علمی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
Farname Inc.
خرداد-تیر ۱۳۹۶
2017;10(2): 133-140
www.edcbmj.ir
مقاله اصلی

سنجش میزان خود ارزشیابی دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری و مامایی

محمدرضا یوسف زاده چوسری

گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخچه مقاله

دریافت: ۱۳۹۵/۱۱/۲۰

پذیرش: ۱۳۹۵/۰۲/۱۷

انتشار آنلاین: ۱۳۹۶/۰۲/۱۷

EDCBMJ 2017; 10(2): 133-140

نویسنده مسئول:

دکتر محمدرضا یوسف زاده چوسری

گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

تلفن:

۰۹۱۱۱۳۴۰۹۸۴

پست الکترونیک:

fuman47@gmail.com

چکیده

زمینه و اهداف: خود ارزشیابی حلقه مفقوده اغلب نظام‌های آموزشی و مهم‌ترین ابزار بهبود مستمر است. هدف این پژوهش سنجش میزان خود ارزشیابی دانشجویان رشته‌های مختلف مقطع کارشناسی ارشد است.

روش بررسی: روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی همدان در سال‌های تحصیلی ۱۳۹۵- ۱۳۹۴و ۱۳۹۶- ۱۳۹۵ است که تعداد آن‌ها ۸۹ نفر بوده است. با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای و جدول برآورد حجم نمونه کرجسی و مورگان، تعداد ۷۳ نفر به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته سنجش خود ارزشیابی دانشجویان بود که روایی آن‌ها با استفاده از روش روایی محتوایی از منظر متخصصان مورد تأیید قرار گرفت و پایایی آن‌ها نیز با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۸۳/. به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی و آزمون t تک گروهی و آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که خود ارزشیابی شامل مؤلفه‌های خود آغازی، مسئولیت‌پذیری، خود استقلالی، خود نظارتی و خود گزارش دهی است و میانگین نمرات خود ارزشیابی دانشجویان به تفکیک مؤلفه‌ها، خود آغازی (۳/۱۲)، مسئولیت‌پذیری (۳/۵۵)، خود استقلالی (۳/۸۷)، خود نظارتی (۳/۰۲) و خود گزارش دهی (٤/۱۲) است. میانگین کل خود ارزشیابی آن‌ها (۳/۵۳) است و بین میزان خود ارزشیابی دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی‌دار وجود ندارد.

نتیجه‌گیری: برای بهبود و درونی ساختن خود ارزشیابی دانشجویان پیشنهاد می‌گردد، سازوکارهای مناسب جهت ترغیب مدرسان برای استفاده از سبک‌های آموزش تعاملی و غیر مداخله‌ای در فرایند یاددهی- یادگیری فراهم شود.

کلمات کلیدی: خود ارزشیابی، مؤلفه‌ها، دانشجویان ارشد پرستاری

کپی‌رایت ©: حق چاپ، نشر و استفاده علمی از این مقاله برای مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی محفوظ است.

مقدمه

در دهه‌های اخیر نظام‌های آموزشی جهان اصلاحات گسترده‌ای را با هدف ایجاد تحول عمیق در فعالیت‌های علمی آغاز نموده‌اند[۱]. ارزشیابی مداوم و مستمر وضعیت تحصیلی دانشجویان در طول تحصیل و بررسی عوامل مرتبط با آن یکی از ارکان ضروری و اجتناب ناپذیر بهبود کیفیت نظام آموزش دانشگاهی به شمار می‌رود[۲]. Clipa, Ignat & Rusu بر این باورند در آموزش دانشگاهی ارزشیابی نقش مهمی ایفا می‌کند و عنصر کلیدی بهبود آموزش است[۳]. Parpala,Lindblom,brown,ball & pendelbory اهداف ارزشیابی آموزشی در آموزش عالی را شامل ارائه بازخورد به دانشجویان برای بهبود یادگیری، ترغیب و تشویق یادگیری دانشجویان، تشخیص نقاط قوت و ضعف دانشجویان و مربیان، ارائه تصویری از آنچه دانشجو آموخته است، تصمیم‌گیری درباره ارتقاء یا عدم ارتقاء دانشجو، رتبه‌بندی دانشجویان، فراهم کردن بازخورد برای اعضای هیئت‌علمی، بهبود و بهسازی کیفیت تدریس، شناسایی نقاط ضعف و قوت دوره آموزشی و کمک به دانشجویان برای بهبود مهارت‌های خود ارزشیابی بیان کرده‌اند[۴]. اگرچه ارزشیابی دانشجو توسط اساتید ضروری است؛ اما می‌توان در کنار این نوع ارزشیابی، از روش‌های نوین ارزشیابی، از جمله خود ارزشیابی نیز استفاده کرد خود ارزشیابی عبارت است از فرایند نظارت بر کیفیت تفکر و رفتار در حین یادگیری و شناسایی راهبردهایی که فراگیری مهارت‌ها و فهم را بهبود می‌بخشد و شامل سه عنصر خود نظارتی؛ خود

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-10-13]

قضاوتی و اجرای راهبرد برای نیل به هدف است تئوری‌های پشتیبان خود ارزشیابی سه تئوری شناختی و سازنده گرایی؛ فراشناختی و تئوری‌های خود کارآمدی هستند[۵]. خود ارزشیابی به پذیرش مسئولیت رشد و بهبود عملکرد خود بدون وابستگی به دیگران اشاره دارد. خود پایشی نکته کلیدی خود ارزشیابی است و شامل چرخه تعیین نکات محوری مورد پایش، جمع آوری شواهد و مستندات، بررسی و تحلیل شواهد، تعیین و طراحی برنامه بهبود، به اجرا گذاشتن برنامه بهبود و سنجش اثرات برنامه است[۶].تئوری‌های پشتیبان خود ارزشیابی سه تئوری شناختی و سازنده گرایی؛ فراشناختی و تئوری‌های خود کارآمدی هستند[۵] از منظر Balapumi & Aitken یکی از نظریه های اصلی پشتیبان خود ارزشیابی نظریه یادگیری مستقل است. بر اساس این نظریه یادگیرندگان به طور فعال درگیر یادگیری خود می شوند اهداف آموزشی خود را تنظیم می کنند، برنامه ریزی می کنند که چگونه اهداف را پیش ببرند؛ میزان پیشرفت خود را بدون نیاز به ناظر بیرونی نظارت می کنند. بر اساس این نظریه یادگیری شخصی و درونی شده، دانشجو محور، خوداتکا، خود هدایت شده و خود راهبر است و میزان پیشرفت و تغییرات رفتاری با استفاده ازمکانیزم خود ارزشیابی و رویکرد خود گزارش دهی تعیین می شود[۷].هم چنین marshal معتقد است که می توان مبانی خود ارزشیابی را در رویکرد تربیت انتقادی جستجو نمود. بر اساس این رویکرد هیچ شناختی جامع تر و واقعی تر از خود آگاهی نیست. بهترین شناخت زمانی حاصل می شود که فرد خود سنجی و خود قضاوتی داشته باشد و بتواند خود را آن گونه که هست معرفی کند. خود قضاوتی مبنای خود پالایشی را فراهم می سازد و سبب می شود فرد در خود واقعی زندگی کند و از خود خیالی بپرهیزد؛ و نسبت به دریافت نظریات اصلاحی و سازنده پیشگام باشد [۸].

از دیدگاه Rolheiser & Ross خود ارزشیابی به معنای صرف خود نمره دادن نیست؛ خود ارزشیابی برای معلمان اطلاعاتی فراهم می‌کند که از طریق سایر روش‌ها کسب چنین اطلاعاتی میسر نیست[۹]. برای تحقق خود ارزشیابی پیمودن گام‌هایی چون تعریف خود ارزشیابی؛ بیان اهمیت و مزایای خود ارزشیابی؛ اصلاح سوءبرداشت‌ها و سوءتفاهم‌ها پیرامون خود ارزشیابی؛ آغاز از حوزه‌ها و زمینه‌های کوچک؛ تدارک فرم‌های خود ارزشیابی ساده و واقعی؛ انتخاب فعالیت‌هایی که مبتنی بر تجربه مشترک باشد؛ ارائه بازخوردها در قالب پیوستار و طیف؛ ایجاد جو همیارانه؛ آگاهی دادن به ذینفعان و مهم‌تر از همه اعتماد به توان خود ارزشیابی دانش آموزان ضروری است. مک میلان و هیرن [۵] فرایند تحقق خود ارزشیابی را به شرح جدول زیر بیان نموده‌اند:

جدول شماره ۱. فرایند تحقق خود ارزشیابی

سطوح اجرا و گام‌ها	تدوین معیار	آموزش چگونگی استفاده از معیارها	ارائه بازخورد	تدوین راهبردها و اهداف یادگیری جدید
آغازین	ارائه معیار	ارائه فعال توسط مدرس	ارائه بازخورد توسط مدرس	تدوین و تعریف اهداف توسط مدرس
میانی	انتخاب از بین معیارها بر اساس امکانات	توصیف مدرس پس از کاربست معیارها	ارائه بازخورد توسط مدرس و دانشجو	تدوین و تعریف اهداف توسط مدرس و دانشجو
پایانی	تولید معیار جدید	معرفی الگوی اجرا	ارائه بازخورد توسط دانشجو	تدوین اهداف و راهبرد توسط دانشجو

نظر به اینکه دانشجویان از طریق خود ارزشیابی می‌توانند بینش عمیق و دقیق نسبت به خود کسب کنند و بر اساس این بینش می‌توانند انتظارات واقع‌بینانه‌تر از سیاست‌گذاران تربیتی داشته باشند، خود ارزشیابی نقش حیاتی در فهم هدف‌های یادگیری، انتظارات، بهبود کار و توسعه حرفه‌ای ایفا می‌کند[۱۰] خود ارزشیابی به ویژه برای دانشجویان بسیار مفید است، زیرا نه تنها آن‌ها را در این فرایند بسیار با انگیزه، علاقه‌مند و درگیر نگه می‌دارد، بلکه آن‌ها را به خود کنترلی و مسئولیت‌پذیری تشویق می‌کند [۱۱] خود ارزشیابی به طور مشخص انگیزش دانشجویان را افزایش می‌دهد، بازخورد فوری برای فراگیر و معلم فراهم می‌کند، باعث می‌شود دانشجویان کمتر به معلمان وابسته باشند، باعث افزایش اعتماد به نفس دانشجویان می‌شود و سبب می‌شود تا معلمان بتوانند اثرات تلاش‌های خود را در امر تدریس دقیق‌تر و عینی‌تر ارزیابی کنند[۱۲] در کشورهای کانادا و آمریکا، بهبود و ارتقاء خودارزشیابی، عاملی مهم در تکامل حرفه ای .دانش آموختگان علوم پزشکی محسوب می گردد. یکی از بهترین روشهایی که برای تعیین دانش و مهارتهای بالینی انشجویان استفاده می شود، خودارزشیابی است؛ زیرا فراگیر منبعی آشکار برای گردآوری اطلاعات درباره خویش است و به جز خود او هیچ کس دیدگاه واضح و ومستمری از وی ندارد[۱۳].

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-10-13]

خود ارزشیابی در پاره‌ای از پژوهش‌ها مورد توجه واقع شده‌اند. در پژوهشی با عنوان مقایسه خود ارزشیابی دانشجویان سال آخر مامایی از مهارت‌های فراگرفته شده در طی تحصیل با ارزشیابی آنان توسط مربی مشخص شد که دانشجویان به طور نسبی می‌توانند عملکرد خود را همانند اساتید مورد قضاوت قرار دهند و نظرخواهی از دانشجویان برای ارزیابی خود می‌تواند روند ارزشیابی را بهبود بخشد[۱۴]. در پژوهشی با عنوان تأثیر خود ارزیابی مستمر دانشجویان بر خود کارآمدی پژوهشی و پیشرفت تحصیلی: عنصری مغفول در تدوین برنامه‌های درسی نتایج نشان داد خود ارزیابی مستمر بر افزایش خود کارآمدی پژوهشی دانشجویان مؤثر بوده و بر پیشرفت تحصیلی آن‌ها نیز تأثیر مثبتی داشته است[۱۵]. در پژوهشی دیگر با عنوان نقش خود ارزشیابی در فرآیند یادگیری و آموزش یافته‌ها نشان داد که استفاده از خود ارزشیابی به صورت مستمر و پویا و فراهم کردن زمینه آن، گام مؤثری در جهت تحقق اهداف شخصی آموزش است[۱۶]. نتایج پژوهشی با عنوان ضرورت خود ارزشیابی و هم ارزشیابی نشان داد که خود ارزشیابی برای افزایش انگیزه درونی؛ تربیت فراگیران خود راهبر و مادام‌العمر بسیار سودمند است[۱۷] در پژوهشی با عنوان توانمندسازی معلمان در مدیریت کلاس به منظور حمایت از مشارکت علمی دانشجویان نتایج نشان داد که معلمان می‌توانند با یک تغییر ساده مثل فراهم کردن فرصت انتخاب میزان مشارکت دانشجویان و خود ارزشیابی را افزایش دهند[۱۸]. نتایج پژوهشی با عنوان ترغیب یادگیری‌های خود تنظیم در کلاس درس [۱۹] نشان داد که خود ارزشیابی به تربیت فراگیران خود تنظیم و اندیشیدن به پیشرفت مستقل و بدون وابستگی منفی به دیگران کمک می‌کند و سبب می‌شود که فراگیران بر فعالیت‌های خود نظارت داشته باشند. پژوهشگران در پژوهشی دیگر با عنوان تأثیر خود ارزشیابی بر پیشرفت دانش‌آموزان دریافتند که خود ارزشیابی دانش‌آموزان تأثیر مثبتی بر توانایی یادگیری و اعتماد به نفس آن‌ها داشته است[۲۰] در پژوهشی با عنوان خود ارزشیابی دانش آموزان: تحقیقات چه می‌گویند و فعالیت‌ها چه نشان می‌دهند؟ نتایج نشان داد در خود ارزشیابی شش مؤلفه و نکته کلیدی شامل اهداف؛ تلاش؛ پیشرفت؛ خود قضاوتی؛ خود واکنشی و اعتماد به نفس وجود دارد [۶]. در نهایت پژوهشی با عنوان تأثیر خود ارزشیابی بر یادگیری دانش‌آموزان نشان داد که خود ارزشیابی سبب می‌شود اضطراب ارزشیابی دانش آموزان کاهش یابد و دانش‌آموزان از لحاظ روانی برای آزمون آمادگی بیشتری داشته باشند[۲۱]. در دهه‌های اخیر انتظارات از مدرسان و دانشجویان به میزان قابل ملاحظه‌ای دست‌خوش تغییر شده است و نظریه‌های یاددهی و یادگیری معاصر مدرسان و به ویژه دانشجویان را به ایفای نقش فعال در فرایند یادگیری و ارزشیابی دعوت می‌کنند. بر این اساس سؤال اصلی پژوهش این است که میزان خود ارزشیابی دانشجویان تحصیلات تکمیلی چقدر است؟

سؤالات پژوهش

۱- مهم‌ترین مؤلفه‌های خود ارزشیابی کدامند؟

۲- میزان خود ارزشیابی دانشجویان تحصیلات تکمیلی چقدر است؟

۳- ترتیب مؤلفه های خود ارزشیابی در دانشجویان چگونه است؟

۴- آیا بین میزان خود ارزشیابی دانشجویان دختر و پسر تفاوت وجود دارد؟

روش بررسی

هدف این پژوهش سنجش میزان خود ارزشیابی دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته پرستاری و مامایی بود. روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی همدان شامل رشته‌های پرستاری ویژه، سلامت جامعه، داخلی و جراحی، پرستاری کودکان، روان پرستاری و مشاوره در مامایی در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ و ۹۵-۹۶ است که تعداد آن‌ها ۸۹ نفر به تفکیک ۲۱ نفر پسر و ۶۸ نفر دختر بوده است. با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای و جدول برآورد حجم نمونه کرجسی و مورگان، تعداد ۷۳ نفر به تفکیک ۱۹ نفر پسر و ۵۴ نفر دختر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته سنجش خود ارزشیابی دانشجویان بود. این پرسشنامه دارای بیست‌وپنج گویه است که بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت شامل (کاملاً موافقم، موافقم تا حدودی موافقم، مخالفم و کاملاً مخالفم) تنظیم شده است و مؤلفه‌های خود ارزشیابی شامل خود آغازی، مسئولیت‌پذیری، خود نظارتی، خود استقلالی و خود گزارش دهی را می‌سنجد. برای سنجش روایی ابزار در اختیار هفت نفر از متخصصان حوزه سنجش و اندازه‌گیری و روانشناسی تربیتی قرار گرفت و روایی ابزار از منظر متخصصان مورد تأیید قرار گرفت و پایایی آن نیز با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۸۳/. محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی و آزمون‌های t تک گروهی و آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شد.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-10-13]

یافته‌ها

۱- مهم‌ترین مؤلفه‌های خود ارزشیابی کدامند؟

برای پاسخ به این سؤال ابتدا بر اساس بررسی مبانی نظری و پیشینه تجربی مربوط به خود ارزشیابی، بر اساس تعریف به عمل آمده از خود ارزشیابی و دیدگاه‌های مختلف بیان شده حدود یازده مؤلفه استخراج شد. سپس به منظور تعیین اعتبار مؤلفه‌های استخراج شده، مؤلفه‌ها در اختیار هفت نفر از متخصصان شامل متخصصان حوزه سنجش و اندازه‌گیری (۴ نفر) و روانشناسی تربیتی (۳ نفر) قرار گرفت و بر اساس دیدگاه متخصصان مؤلفه‌هایی که پیرامون آن‌ها توافق بالای هفتادوپنج درصد وجود داشت به عنوان مؤلفه خود ارزشیابی انتخاب شدند. از بین یازده مؤلفه حدود پنج مؤلفه دارای میزان توافق بیش از هفتادوپنج درصد بودند. جدول شماره ۲ این مؤلفه‌ها و میزان توافق صاحب‌نظران ارائه شده‌اند:

جدول شماره ۲. مؤلفه‌های خود ارزشیابی

ردیف	مؤلفه‌ها	تعداد	ضریب توافق به درصد
۱	خود آغازی	۷	۸۶
۲	خود استقلالی	۷	۸۳
۳	مسئولیت‌پذیری	۷	۸۱
۴	خود نظارتی	۷	۷۹
۵	خود گزارش دهی	۷	۹۲

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول (۳) میانگین مشاهده شده خود آغازی، مسئولیت‌پذیری، خود استقلالی، خود نظارتی و خود گزارش دهی به ترتیب (۳/۱۲) و (۳/۵۵) و (۳/۸۷) و (۳/۰۲) و (۴/۱۲) و میانگین نمرات خود ارزشیابی دانشجویان از میانگین نظری جامعه یعنی (۳) بزرگ‌تر است و هم‌چنین چون میزان t محاسبه شده هر کدام از مؤلفه‌ها و میانگین مؤلفه‌ها در سطح ۰/۰۵ معنادار است؛ و $p<$ ۰/۰۵ بنابراین با ۹۵٪ اطمینان می‌توان گفت که بین میانگین مشاهده شده و نظری تفاوت معنی‌دار وجود دارد و میزان برخورداری دانشجویان از خود ارزشیابی بالاتر از متوسط است.

جدول ۳. میزان برخورداری دانشجویان از خود ارزشیابی

شاخص متغیرها	تعداد	میانگین نظری	میانگین	انحراف معیار	مقدار T	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
خود آغازی	۷۳	۳	۳/۱۲	۲/۰۲	۲۲/۱۳	۷۲	./۰۰۳
مسئولیت‌پذیری	۷۳	۳	۳/۵۵	۱/۸۸	۲۴/۲۳	۷۲	./۰۰۲
خود استقلالی	۷۳	۳	۳/۸۷	۱/۱۷	۲۵/۳۴	۷۲	./۰۰۳
خود نظارتی	۷۳	۳	۳/۰۲	۲/۲۳	۲۱/۱۲	۷۲	./۰۰۱
خود گزارش دهی	۷۳	۳	۴/۱۲	/۸۸	۲۷/۲۸	۷۲	./۰۰۰
خود ارزشیابی (میانگین)	۷۳	۳	۳/۵۳	۱/۶۳	۲۴/۰۲	۷۲	./۰۰۲

۳- ترتیب مؤلفه‌های خود ارزشیابی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی چگونه است؟

برای پاسخ به این سؤال از آزمون رتبه‌ای فریدمن استفاده شد و با استفاده از آماره خی دو ترتیب مؤلفه‌های خود ارزشیابی تعیین شد. نتایج آزمون رتبه‌بندی فریدمن در جدول شماره ۴ نشان می‌دهد که میزان x^2 در سطح $P\leq 0.01$ معنادار است؛ بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان گفت که میزان برخورداری دانشجویان از مؤلفه‌های خود ارزشیابی به ترتیب شامل خود گزارش دهی، خود استقلالی، مسئولیت‌پذیری، خود آغازی و خود نظارتی است.

۵- آیا بین میزان خود ارزشیابی دانشجویان دختر و پسر تفاوت وجود دارد؟

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-10-13]

جدول شماره ۴. ترتیب مؤلفه‌های خود ارزشیابی در دانشجویان

شاخص‌های آماری متغیر	تعداد	میانگین رتبه	*آماره خی دو*	سطح معناداری
خود گزارش دهی	۷۳	۳/۹۷	۲۱۳/۶۴	/۰۰۰
خود استقلالی	۷۳	۳/۶۸	۲۱۳/۶۴	/۰۰۰
مسئولیت‌پذیری	۷۳	۳/۳۲	۲۱۳/۶۴	/۰۰۰
خود آغازی	۷۳	۳/۱۷	۲۱۳/۶۴	/۰۰۰
خود نظارتی	۷۳	۳/۰۶	۲۱۳/۶۴	/۰۰۰

جدول شماره ۵. مقایسه میزان خود ارزشیابی دانشجویان دختر و پسر

شاخص‌های آماری متغیر	گروه‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	مقدار *T*	درجه آزادی	سطح معناداری
خود ارزشیابی	دختران	۵۴	۳/۴۱	۳/۰۳	/۱۳	۷۱	/۰۶۱
	پسران	۱۹	۳/۲۸				

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول شماره ۵ چون میزان t محاسبه شده یعنی ۱/۲۱ از t بحرانی یعنی ۱/۶۴ در سطح ۰/۰۵ کوچک‌تر است، لذا با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت بین میانگین‌های مورد مقایسه تفاوت معنی‌دار وجود ندارد و بین میزان خود ارزشیابی دانشجویان دختر و پسر تفاوت وجود ندارد

بحث

نتایج پژوهش نشان داد که خود ارزشیابی دارای مؤلفه‌های خود آغازی، خود استقلالی، خود نظارتی، خود گزارش دهی و مسئولیت‌پذیری است. هم‌چنین نتایج آزمون فریدمن نشان داد که بیش‌ترین میزان برخورداری دانشجویان مربوط به مؤلفه خود گزارش دهی و کمترین میزان مربوط به مؤلفه خود نظارتی بوده است. یافته‌های این پژوهش تا حدودی با یا یافته‌های پژوهش‌های انجام‌شده هم‌خوان است [۹،۱۲،۱۶،۳۱].

در تبیین این یافته می‌توان گفت که خود ارزشیابی دارای لایه‌های پنهان و آشکار است و برخی از مؤلفه‌های خود ارزشیابی ازجمله خود نظارتی و خود آغازی نسبت به سایر مؤلفه‌ها از قبیل خود گزارش دهی و مسئولیت‌پذیری، شخصی‌تر و پوشیده‌تر هستند و بر این اساس در یک طیف قرار می‌گیرند که از عینی به ذهنی سازمان‌یافته‌اند که عینی‌ترین آن خود گزارش دهی و ذهنی نرین آن خود نظارتی است[۹]. نتایج نشان داد که میزان خود ارزشیابی دانشجویان بالاتر از متوسط است و بین میزان خود ارزشیابی دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی‌دار وجود ندارد. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت به نظر می‌رسد علت بالاتر از حد متوسط بودن میزان خود ارزشیابی این است که در دوره تحصیلات تکمیلی دانشجویان کمتر احساس وابستگی به مدرس می‌کنند و بیشتر خود مسئولیت یادگیری را می‌پذیرند و قبل از دیگر ارزشیابی به خود ارزشیابی می‌پردازند. در خصوص عدم تفاوت میزان خود ارزشیابی دانشجویان دختر و پسر می‌توان گفت که علت این مسئله یکسان بودن منابع آموزشی، فرصت‌های یادگیری مشترک و سبک‌های آموزش مورداستفاده مدرسان باشد.

نتیجه‌گیری

برای بهبود و درونی ساختن خود ارزشیابی دانشجویان و بر اساس نتایج پژوهش پیشنهاد می‌گردد، سازوکارهای مناسب جهت ترغیب مدرسان برای استفاده از سبک‌های آموزش تعاملی و غیر مداخله‌ای در فرایند یاددهی- یادگیری فراهم شود یکی از مهم‌ترین سازوکارهای واقعیت بخشیدن و تحقق خود ارزشیابی استفاده از کارپوشه یا کارنما portfolio است. از طریق تهیه کارنما، دانشجویان می‌توانند مجموعه فعالیت‌های خود را در یک بازه زمانی خاص برای مثال یک ترم جمع‌آوری نمایند و بر اساس شواهد و فعالیت‌های جمع‌آوری‌شده درباره توانمندی و یا نقاط ضعف و نارسایی‌های آموزشی خود به قضاوت بپردازند و تصویری صادقانه و به‌دوراز تعصب از خود ارائه نمایند. کارپوشه علاوه بر این‌که یک منبع مهم برای خود سنجی دانشجویان است، اطلاعات چندگانه در مورد عملکرد دانشجویان برای اساتید و

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-10-13]

خانواده‌ها نیز فراهم می‌کند؛ بنابراین فقط محدود به اطلاعات شناختی نیست و حاوی اطلاعات اجتماعی، عاطفی، فرهنگی و زبان‌شناختی دانشجویان نیز هست[۲۲].

یکی دیگر از پیش بایسته‌های تحقق خود ارزشیابی تغییر محتوای آموزشی و فرصت‌های یادگیری است. اگر محتوی آموزشی و فرصت‌های یادگیری به‌گونه‌ای انتخاب و سازمان‌دهی شوند که برای فراگیران فرصت خود اظهاری و خود ابرازی فراهم شود، می‌توان با تجهیز فراگیران به این صفات بستر تحقق خود ارزشیابی را ایجاد نمود[۶]

یکی از عوامل مؤثر در نهادینه شدن فرهنگ خود ارزشیابی در دانشجویان راهبردهای حاکم بر فرایند یاددهی –یادگیری و سبک‌های آموزش و به‌تبع آن نوع انتظارات از دانشجویان است. در هر سبک آموزش رسالت خاصی برای دانشجویان تعیین می‌شود. در ادبیات حرفه‌ای این سبک‌ها را به سه دسته کلی مداخله‌ای، تعاملی و غیر مداخله‌ای تقسیم می‌کنند. چون در رویکرد غیر مداخله‌ای مسئولیت اصلی کنترل کلاس در اختیار دانشجویان است، به دانشجویان اجازه داده می‌شود که خودشان رفتارشان را تنظیم کنند و اساتید برای توانایی‌های دانشجویان احترام قائل می‌شوند، در چنین شرایطی دانشجویان احساس مفید بودن نموده و لذا با اعتمادبه‌نفس و انگیزه بیشتری به فعالیت‌های یادگیری خود می‌پردازند و درنتیجه مهارت خود ارزشیابی آن‌ها نیز افزایش می‌یابد. هم‌چنین چون در سبک آموزش تعاملی احترام، همکاری و مشارکت ارزش حیاتی دارند. وجود فضای مبتنی بر احترام متقابل موجب می‌شود که دانشجویان با آرمش خاطر و بدون ترس از سرزنش شدن، به اظهارنظر پرداخته و جرأت بیشتری جهت آزمایش راه‌های گوناگون برای حل مسائل و دستیابی به یادگیری خلاقانه پیدا کنند. چنین امنیت خاطری می‌تواند فضای کلاس را نیز خوشایندتر و جذاب‌تر ساخته، موجبات ارتقای خود ارزشیابی دانشجویان را فراهم آورد. در سبک آموزش مداخله‌ای چون معلم درصدد هرچه بیشتر اعمال کنترل و نظارت مستقیم است و به توانایی‌ها و قابلیت‌های دانشجویان اعتماد کامل ندارد و بیشتر رویکرد تجویزی را اختیار می‌کند، لذا فرصتی برای خود ارزشیابی فراهم نمی‌شود لذا پیشنهاد می‌شود که در نظام آموزش عالی، سازوکارهای مناسب جهت ترغیب مدرسان برای استفاده از سبک‌های آموزش تعاملی و غیر مداخله‌ای فراهم شود.

تقدیر و تشکر

از کلیه دانشجویان گرامی و اساتید محترم که مارا در جمع‌آوری داده‌ها و اجرای پرسشنامه‌ها یاری رساندن کمال تشکر و سپاس را داریم. از تمامی دانشجویان کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی همدان که در به سرانجام رسیدن این پژوهش همکاری داشته اند تشکر و قدردانی می گردد.

تأییدیه اخلاقی

از آنجاییکه ابزار اندازه گیری این پژوهش پرسشنامه بود، تنها دانشجویانی که رضایت کامل داشتند، پرسشنامه ها را تکمیل نموده اند

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافعی در این مطالعه وجود ندارد.

منابع مالی

برای انجام پژوهش از حمایت مالی هیچ نهاد و سازمانی استفاده نشده است.همه هزینه های اجرای این پژوهش توسط نویسنده مسئول پرداخت شده است.

References

1. Barnabe F, Riccaboni A.which Role for Performance Measurement Systems in Higher Education? Focus on Quality Assurance in Italy. J stu educ. 2007; 33: 302–319.
2. Homaee R, Heidari A, Bakhtiarpoor S, Borna M. Relationship between achievement motivation, cognitive &emotional intelligence &nd demographical variable with student academic performance. Journal of new findings in psychology. 2009; 4(12):49-63. [Persian]
3. Clipa O, Ignat AA, Rusu P. Relations of self-assessment accuracy with motivation level and metacognition abilities in pre-service teacher training. Procedia - Social and Behavioral Sciences.2011; (30): 883-888.
4. Parpala AT, Lindblom YS, brown M, ball F, pendel bory D. University Teachers' Conceptions of Good Teaching in the Units of High-Quality Education. j. stu educ. 2007; (33): 355–370.
5. . Mcmillan J, Hearn J. Student self-assessment: The key to stronger student motivation and higher achievement. Educational Horizons, 2008: 87(1): 40-49.
6. School self-evaluation guidelines post primary.2016; agus silkanna, Clarin College The Inspectorate Department of Education and Skills.
7. Balapumi, R. Aitken, A. Concept and factors influencing independent learning in is higher education. Proceedings of the 23rd Australasian

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-10-13]

Conference on Information Systems; 2014: 23 (1): 1-10.

8. Marshal G. "Promoting independent learning by curriculum design and assessment in a taught postgraduate MRI programmer". The society and college of Radiographers.2012; (14): 238-245.
9. Rolheiser C, Ross JA. Student self-evaluation: What research says and what practices shows. 2008; availableat: www.cdl.org, resources, library 9. Rolheiser C. Ross JA. Student self-evaluation: What research says and what practice shows. Plain talk about kids, 2001, 43: 57.
10. Sylvia M.R Assessing Fourth year Student-Teachers' understanding of Self-Evaluation Report Writing. Procedia - Social and Behavioral Sciences.2014; (116): 3838-3842.
11. Chang CC, Tseng KH, Lou S.J. A comparative analysis of the consistency and difference among teacher-assessment, student self-assessment and peer-assessment in a Web-based portfolio assessment environment for high school students. Comput Educ. 2012; (58): 303-320.
12. Cukusic M, Garaca Z, Jadric M.Online self-assessment and students' success in higher education institutions. Comput Educ.2014; (72): 100-109.
13. .Delaram M, Safdari F,Akbari N,Hosseini S,Rafee H.Comparison of last year midwifery student selevaluation of learned skills with their. hmj. 2015;17(3):273-281. [Persian]
14. Sadegi T,Abdoli F,Esmaeelzadeh Sh.the comparison of self evaluation and evaluation by educators of children training in rafsanjan medical university.jne.2016;5(3):25-31. [Persian]
15. Aminkhandaghi M,sapandar M,seyfi G h,Javadi M.The impact of studend continuous sel assessment on research self-efficacy and academic achievement:A neglected elemen in curriculum design. Journal of educational new thinking.2013;9(1):51-79. [Persian]
16. Zareei H., Maleki H., Sabzi Pour A.. Role of self-evaluation in educational and learning process of students. Educ Strategy Med Sci. 2012; 5 (2) :131-136. [Persian]
17. Weason RH. Peer and self-assessment, Deatin learning futures. 2015; Deatin university. Available at: https:// www.deakin.edu.au/data/assets/pdf_file/0020/53462/peer-and-self-assessment.pdf
18. Lane KL, Royer DJ messenger ML common E A, ennis R.P swagger ED. Empowering teacher with low intensity strategy to support academic engagement**.** Educ Treat Children. 2015; 98(3):504-573.
19. Zumbrunn S, Tadlock J, Roberts ED. Encouraging self-regulating learning in the classroom: A review of the literature, Metropolitian educational research consortium. 2012; virginia common wealth university. Available at: http:// www. self-regulation. ca/uploads/ 5/6/2/6/56264915
20. Zheng H, Huang J, Chen Y. Effects of self-assessment Training on Chinese students' Performance on College English Writing teste polyglossia. Polyglossia. 2012; 23 (2):33-42.
21. Kolberlau D.R The Effects of Self-Assessment on Student Learning. 2006;A report on an action research project submitted in partial fulfillment of the requirements for participation in the Math in the Middle Institute Partnership and the MAT degree. Available at: http:// digitalcommons.unl.edu/ cgi/ viewcontent.cgi?article=1007&context=mathmidactionresearch
22. Mogonea F. Portfolio-Tool for self-Evaluation of Students-Future Teachers. Procedia-Social and Behavioral Sciences 2015; 180 860 – 864. available at:http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-10-13]